

Proroci ve Starém zákoně

Texty na tento týden

Jk 5,17.18; 1Kr 19,1–16; 1Kr 22,1–14; Ex 15,20; 2Kr 22,11–14; Jr 14,1–15

Máš rád Starý zákon? Proč?

Kterou část SZ máš nejraději? Proč zrovna tuto?

K čemu je dobré čtení SZ? Nestačilo by číst jen Nový? Proč?

K čemu je nám dnes přemýšlení o SZ prorocích užitečné?

Jakou roli sehráli proroci zvláště v dobách, kdy byl národ v ohrožení?

Které ohrožení národa je horší? To vnější nebo to vnitřní?

Jak to vidíš dnes? Jsme jako církev v ohrožení? Pokud ano, tak v jakém?

Úvodní text

„Když vycházeli, Jóšafat se postavil a řekl: ‚Slyšte mě, Judejci i obyvatelé Jeruzaléma! Věřte v Hospodina, svého Boha, a budete nepohnutelní; věřte jeho prorokům a bude vás provázet zdar.‘“ (2Pa 20,20b)

Globální poziční systém (GPS) nám na našich cestách pomáhá zjistit, kde se nacházíme, kudy máme jít, a dokonce nás varuje před nebezpečím. I jako duchovní poutníci na cestě do nebe potřebujeme vedení v přítomnosti i v budoucnosti prostřednictvím nebeského „pozičního systému“. Jedním ze způsobů, kterým Bůh v minulosti vedl svůj lid, byla služba starozákonních proroků. V jejich příbězích, radách, proroctvích, poezii a písních se dozvídáme mnoho o životě a službě desítek proroků, kteří lidu předávali Boží poselství.

Naše studium se tento týden zaměří na starozákonné zprávy o proroctvích. Díky nim poznáme, jak se dar proroctví projevoval u některých z těchto Božích služebníků. Uvidíme, že to byli lidé jako my, křehké bytosti prožívající strach, hněv a zklamání. Jejich život byl často komplikovaný, plný výzev a těžkostí, podobně jako ten náš.

Co se tedy můžeme naučit, když se podíváme na život několika těchto zvláštním způsobem povolaných Božích služebníků?

Osnova lekce

Tento týden se budeme věnovat životu a službě starozákonních proroků, které si Bůh vyvolil k vedení svého lidu. Ačkoli to byli křehcí a chybující lidé, jejich prostřednictvím předával svá důležitá poselství, varování a zaslíbení. Příběh jejich ochotné služby Bohu je inspirací pro náš vlastní duchovní růst pod vedením Ducha svatého.

- Jk 5,17.18; 1Kr 19,1–16: Eliáš – lidská křehkost a pochybnosti věrného Božího služebníka (neděle)
- 1Kr 22,1–14; 1S 9,3–14: Praví proroci – odvaha mluvit pravdu navzdory odporu mocných (pondělí)
- Lv 8,10–13; 1S 8,4–22: Odpovědná role proroků při vedení králů a kněží (úterý)
- Ex 15,20; 2Kr 22,11–14: Povolání a důležitá služba žen v prorockém úřadě (středa)
- Jr 14,13–15: Nebezpečí falešných proroků a jejich lidských výmyslů (čtvrtek)

Neděle 11. října

Proroci – lidé jako my

Eliáš byl člověk jako my, a když se naléhavě modlil, aby nepršelo, nezapršelo v zemi po tři roky a šest měsíců. ¹⁸A opět se modlil, a nebe dalo déšť a země přinesla úrodu. (Jk 5,17,18)

¹²Po zemětřesení oheň, ale Hospodin ani v tom ohni nebyl. Po ohni hlas tichý, jemný. ¹³Jakmile jej Eliáš uslyšel, zavinul si tvář pláštěm, vyšel a postavil se u vchodu do jeskyně. Tu mu hlas pravil: „Co tu chceš, Elijáši?“ ¹⁴Odpověděl: „Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili.“ (1Kr 19,12–14)

Jaké lidi si Bůh povolává do prorocké služby? Jaké musí mít předpoklady?

Eliáš si přeje zemřít. Co způsobilo tento jeho stav?

Proč nám Bible popisuje tento Eliášův zážitek?

Jaké myšlenky se ti honí hlavou, když přemýšlíš nad stavem církve/sboru?

Pro by nás „vlačnost“ církve neměla odradit od naší další služby Bohu?

Jak Bůh zareagoval na Eliášovo nařikání?

Osobní studium

Jak jsme viděli minulý týden, Hospodin prostřednictvím proroka Eliáše vykonal v Izraeli navzdory odporu obrovské dílo. To, čeho Hospodin díky prorokovi dosáhl, bylo neuvěřitelné. A přece... co se stalo potom?

Zamysli se nad tím, jak Jakub představuje proroka Eliáše v úvodním textu (Jk 5,17,18). Co mohl mít na mysli, když řekl, že Eliáš „byl člověk jako my“?

Eliáš měl na hoře Karmel velkolepý úspěch (1Kr 18). Bůh jeho prostřednictvím mocně působil a udělal jeden z nejúžasnějších zázraků popsaných ve starozákonních dějinách: na Eliášovo slovo doslova sestoupil oheň z nebe (1Kr 18,38)! Mohli bychom dospět k názoru, že po něčem takovém musel být Eliáš opravdu šťastný.

Přečti si 1Kr 19,1–16. Co nám tyto verše říkají o emocionálním stavu Božího proroka?

1Kr 19,1-11+15-16: Achab oznámil Jezábele vše, co udělal Eliáš, že pobil všechny Baalovy proroky mečem. ²Jezábel poslala k Eliášovi posla se slovy: „Ať bohové udělají, co chtějí! Zítřka v tento čas naložím s tebou, jako ty jsi naložil s nimi!“ ³Když to Eliáš zjistil, vstal a odešel, aby si zachránil život. Přišel do Beer-šeby v Judsku a tam zanechal svého mládence. ⁴Sám šel den cesty pouští, až přišel k jednomu trnitému keři a usedl pod ním; přál si umřít. Řekl: „Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové.“ ⁵Pak pod tím keřem ulehl a usnul. Tu se ho dotkl anděl a řekl mu: „Vstaň a jez!“ ⁶Vzhlédl, a hle, v hlavách podpopelný chléb, pečený na žhavých kamenech, a láhev vody. Pojedl, napil se a opět ulehl. ⁷Hospodinův anděl se

ho však dotkl podruhé a řekl: „Vstaň a jez, máš před sebou dlouhou cestu!“
⁸Vstal, pojedl, napil se a šel v síle onoho pokrmu čtyřicet dní a čtyřicet nocí až k Boží hoře Chorébu. ⁹Tam vešel do jeskyně a v ní přenocoval. Tu k němu zaznělo slovo Hospodinovo. Bůh mu řekl: „Co tu chceš, Elijáši?“ ¹⁰Odpověděl: „Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili.“ ¹¹Hospodin řekl: „Vyjdi a postav se na hoře před Hospodinem.“ A hle, Hospodin se tudy ubírá. Před Hospodinem veliký a silný vítr rozervávající hory a tříštící skály, ale Hospodin v tom větru nebyl. Po větru zemětřesení, ale Hospodin v tom zemětřesení nebyl. ... ¹⁵Hospodin mu řekl: „Jdi, vrať se svou cestou k damašské poušti. Až tam přijdeš, pomažeš Chazaela za krále nad Aramem. ¹⁶Jehúa, syna Nimšího, pomažeš za krále nad Izraelem a Elišu, syna Šáfatova z Ábel-mechóly, pomažeš za proroka místo sebe.

„Už dost, Hospodine, vezmi si můj život, vždyť nejsem lepší než moji otcové“ (1Kr 19,4). Elijáš mluví jako člověk v depresi. Proč? To, co se odehrálo na hoře Karmel, bylo jedinečné a svým způsobem neopakovatelné. Přesto Elijáš prožívá krizi. Klíč můžeme najít v jeho slovech v 1Kr 19,10: „Velice jsem horlil pro Hospodina, Boha zástupů, protože Izraelci opustili tvou smlouvu, tvé oltáře zbořili a tvé proroky povraždili mečem. Zbývám už jen sám, avšak i mně ukládají o život, jak by mě o něj připravili.“ Zní to, jako by naříkal nad tím, co považoval za své selhání ve službě. Odpadnutí přetrvává navzdory jeho nejlepšímu úsilí. Jako by si vyčítal, že tomu nedokázal zabránit. Ať už se zde dělo cokoliv, vidíme lidskost a křehkost tohoto Božího muže. Jinými slovy, „Elijáš byl člověk jako my“ (Jk 5,17).

Aplikace

Proč můžeme někdy snadno získat pocit, že jsme selhali v našem životě nebo úsilí? Která biblická zaslíbení si můžeš přivlastnit, aby ti pomohla překonat malomyslnost?

Pondělí 12. října

Rozpoznávání pravých proroků

⁶Izraelský král shromáždil proroky, na čtyři sta mužů, a řekl jim: „Mám jít do války proti Rámotu v Gileádu nebo mám od toho upustit?“ Odpověděli: „Jdi, Panovník jej vydá králi do rukou.“ ⁷Ale Jóšafat se zeptal: „Cožpak tu už není žádný prorok Hospodinův, abychom se dotázali skrze něho?“ ⁸Izraelský král Jóšafatovi odpověděl: „Je tu ještě jeden muž, skrze něhož bychom se mohli dotázat Hospodina, ale já ho nenávidím, protože mi neprorokuje nic dobrého, nýbrž jen zlo. Je to Míkajáš, syn Jimlův.“ Jóšafat řekl: „Nechť král tak nemluví!“ (1Kr 22,6–8)

V čem se Míkajáš lišil od falešných proroků? Proč ho král neměl rád?

S čím musíme počítat, pokud přijmeme „prorocké povolání“?

Proroci jsou lidé povolání Bohem do této služby. Jak takové povolání může vypadat?

Proč se vedle „pravých proroků“ setkáváme i s „falešnými“?

Co vše může člověka svádět k tomu, aby se vydával za proroka?

Jak se mohu chránit před tím, abych se tím falešným prorokem sám nestal?

Jak pomoci člověku, který věří, že je prorok, ale mýlí se?

Osobní studium

V raných dějinách Izraele nacházíme důkazy o falešných prorocích (Dt 18,20). Bůh proto nenechal svůj lid bez pokynů, kdo jsou jeho praví proroci. Praví proroci jako příjemci Božího zjevení a inspirace věrně, přesně a čestně předávali Boží poselství, i když se tím někdy stali neoblíbenými u těch, kteří měli moc.

Přečti si 1Kr 22,1–14. Co nám tento text říká o tom, jak jednají věrní proroci?

1Kr 22,1-5+9-14: Po tři roky nedošlo mezi Aramem a Izraelem k válce. ²V třetím roce sestoupil Jóšafat, král judský, ke králi izraelskému. ³Izraelský král řekl svým služebníkům: „Víte, že Rámot v Gileádu patří nám? A my otálíme vzít jej z rukou aramejského krále.“ ⁴Pak se otázal Jóšafata: „Půjdeš se mnou do války o Rámot v Gileádu?“ Jóšafat izraelskému králi odvětil: „Jsme jedno, já jako ty, můj lid jako tvůj lid, mí koně jako tví koně.“ ⁵Jóšafat izraelskému králi řekl: „Dotaž se ještě dnes na slovo Hospodinovo.“ ... ⁹Izraelský král tedy povolal jednoho dvořana a řekl: „Rychle přiveď Míkajáše, syna Jimlova.“ ¹⁰Král izraelský i Jóšafat, král judský, seděli každý na svém trůnu, slavnostně oblečení, na humně u vchodu do samařské brány a všichni proroci před nimi prorokovali. ¹¹Sidkijáš, syn Kenaanův, si udělal železné rohy a říkal: „Toto praví Hospodin: Jimi budeš trkat Arama, dokud neskoná.“ ¹²Tak prorokovali všichni proroci: „Vytáhni proti Rámotu v Gileádu. Budeš mít úspěch. Hospodin jej vydá králi do rukou!“ ¹³Posel, který šel zavolat Míkajáše, mu domlouval: „Hle, slova proroků jedněmi ústy ohlašují králi dobré věci. Ať je tvá řeč jako řeč každého z nich; mluv o dobrých věcech.“ ¹⁴Míkajáš odpověděl: „Jakože živ je Hospodin, budu mluvit to, co mi řekne Hospodin.“

To, že král o prorokovi řekne „*Já ho nenávidím, protože mi neprorokuje nic dobrého, nýbrž jen zlo*“ (1Kr 22,8), vypovídá hodně o králi, ale ještě více o prorokovi. Byl to zjevně muž, který se nebál říkat pravdu i samotnému králi – a to rozhodně není způsob, jak si získat královu přízeň.

Když Míkajáš (Micheáš; BK) předkládal pravdu zjevenou Hospodinem, stál sám proti čtyřem stům falešných proroků. Tváří v tvář nátlaku, aby změnil nepříznivé poselství od Hospodina a získal si přízeň odpadlého krále Achaba a jeho manželky Jezábel (1Kr 22,13.14), předložil Míkajáš Boží pravdu bez ohledu na to, jak mohla být přijata.

Přečti si 1S 9,3–14. Co nám tyto verše říkají o tom, jak se na věrné Boží proroky dívali ostatní?

1S 9,3–14: Saulovu otci Kíšovi se ztratily oslice. Kíš proto řekl svému synu Saulovi: „*Vezi s sebou některého z mládenců a vydej se ty oslice hledat.*“ ⁴Prošel tedy Efrajimské pohoří, prošel zemi Šališu, ale nenašli nic. Prošel též zemi Šaalím, a nikde nic. Prošel i zemi Jeminí, a nenašli nic. ⁵Když přišli do země Súfu, řekl Saul svému mláďenci, který byl s ním: „*Pojď, vraťme se, aby můj otec místo o oslice neměl obavy o nás.*“ ⁶On mu řekl: „*Hle, v tom městě je muž Boží. A ten muž je vážený. Všechno, co řekne, se skutečně stane. Pojďme tedy tam, snad nám oznámí, kterou cestou se máme dát.*“ ⁷Saul svému mláďenci odpověděl: „*Tak pojďme! Ale co tomu muži přineseme? Vždyť chléb nám v brašně došel. Nemáme dárek, který bychom muži Božímu přinesli. Co máme u sebe?*“ ⁸Nato mládenec Saulovi odpověděl: „*Mám u sebe čtvrt šekelu stříbra. Dám jej muži Božímu, a on nám oznámí cestu.*“ ⁹Když se dříve někdo v Izraeli šel dotazovat Boha, říkal: „*Nuže, pojďme k vidoucímu.*“ Dnešní prorok se dříve nazýval vidoucí. ¹⁰Saul svému mláďenci řekl: „*Dobře jsi promluvil. Nuže, pojďme.*“ A šli do města, kde byl muž Boží. ¹¹Když stoupali do svahu k městu, zastihli dívky, které šly čerpat vodu. Otázali se jich: „*Je zde vidoucí?*“ ¹²„*Ano, je,*“ odpověděly, „*máš ho před sebou. Pospěš si! Právě dnes přišel do města, protože lid má dnes na posvátném návrší obětní hod.*“ ¹³Až vejdete do města, zastihnete ho, ještě než vystoupí na posvátné návrší, kde se bude jíst. Lid totiž nebude jíst, dokud on nepřijde. Teprve až on požehná obětnímu hodu, budou pozvaní jíst. Jděte tedy nahoru, dnes ho zastihnete.“ ¹⁴Stoupali tedy k městu. Když přicházeli do středu města, zrovna proti nim vycházel Samuel, aby vystoupil na posvátné návrší.

V Písmu nacházíme mnoho příkladů toho, jak vypadal život proroků. V tomto příběhu Saula poslal jeho otec Kíš hledat ztracené oslice. Sluha, který Saula doprovázel, navrhl, aby pátrání nevzdával, *protože „v tom městě je muž Boží. A ten muž je vážený“* (1S 9,6). Popis proroka Samuela vykresluje vlastnosti očekávané od Božích proroků. Práví proroci jsou v Písmu označováni za „*Boží muže*“, vyvolené mimo jiné proto, aby byli příkladem jeho charakteru. Ani to z nich však nedělá bezchybné lidské bytosti.

Aplikace

O kom, dokonce i mezi těmi nejváženějšími „Božími muži“, můžeš říci, že nedělal chyby?

Úterý 13. října

Úloha proroků

Potom vzal Mojžíš olej pomazání, pomazal příbytek s veškerým příslušenstvím a posvětil je. ¹¹Sedmkrát jím stříkl na oltář a pomazal oltář i všechno jeho náčiní i nádrž s podstavcem, aby je posvětil. ¹²Nalil též trochu oleje pomazání na Áronovu hlavu a pomazal ho, aby ho posvětil. ¹³Pak vyzval Mojžíš Áronovy syny, aby přistoupili, oblékl jim suknice, přepásal je šerpou a vstavil jim na hlavu mitry, jak přikázal Mojžíšovi Hospodin. (Lv 8,10–13)

V čem se lišila role Mojžíše a Árona?

Jak vnímáš „obřad pomazání“, kterým byl Áron uveden do úřadu kněze?

Proroci napomínali i vladaře. Znamená to, že byli jejich nadřízeni? Proč?

V jakém vztahu byli proroci s kněžími?

Proč bývali proroci většinou (nejen) vladaři tak málo oblíbení?

S čím musel počítat každý, kdo poslechl Boží povolání k prorocké službě?

Jak dnes lidé reagují na „napomínání“? Proč ho nemáme rádi ani my?

Osobní studium

Přečti si 1S 8,4–22 a Lv 8,10–13. Jakou roli měli proroci ve vztahu ke králům a kněžím?

1S 8,4–22: Všichni izraelští starší se tedy shromáždili a přišli k Samuelovi do Rámy. ⁵Řekli mu: „Hle, ty jsi už starý a tvoji synové nechodí tvou cestou. Dosad' nyní nad námi krále, aby nás soudil, jako je tomu u všech národů.“ ⁶Ale Samuelovi se to nelíbilo, že řekli: „Dej nám krále, aby nás soudil.“ I modlil se Samuel k Hospodinu. ⁷A Hospodin Samuelovi odpověděl: „Uposlechni lid ve všem, co od tebe žádají. Vždyť nezavrhlí tebe, ale zavrhlí mne, abych nad nimi nekráloval. ⁸Vším, co dělali ode dne, kdy jsem je vyvedl z Egypta, až dodnes, dokazují, že mě opustili a že slouží jiným bohům; tak jednají i vůči tobě. ⁹Ted' však je uposlechni, ale důrazně je varuj a oznam jim právo krále, který nad nimi bude kralovat.“ ¹⁰Samuel pověděl všechna Hospodinova slova lidu, těm, kteří od něho žádali krále. ¹¹Pravil: „Toto bude právo krále, který nad vámi bude kralovat: Vezme vám syny a zařadí je ke svému vozatajstvu a jezdecktvu, aby běhali před jeho vozem. ¹²Ustanoví si velitele nad tisíci a nad sty a další, aby pro něho obstarávali orbu a sklizeň, a další, aby pro něho zhotovovali válečnou výzbroj a výstroj jeho vozů. ¹³Také dcery vám vezme za mastičkářky, kuchařky a pekařky. ¹⁴Vezme vám nejlepší pole, vinice a olivové háje a dá je svým služebníkům. ¹⁵Z vašich výmlatů a vinic bude vybírat desátky a bude je dávat svým dvořanům a služebníkům. ¹⁶Vezme vám otroky a otrokyně a nejlepší jinochy i osly, aby pro něho pracovali. ¹⁷Bude vybírat desátky z vašich stád, a stanete se jeho otroky. ¹⁸A přijde den, kdy budete úplně kvůli svému králi, kterého jste si vyvolili, ale Hospodin vám onoho dne neodpoví.“ ¹⁹Lid však odmítl Samuela uposlechnout. Prohlásili: „Nikoli. Ať je nad námi král! ²⁰I my chceme být jako všechny ostatní národy. Náš král nás bude soudit a bude před námi vycházet a povede naše boje.“ ²¹Samuel všechna slova lidu vyslechl a přednesl je

Hospodinu. ²²Hospodin Samuelovi pravil: „Uposlechni je a ustanov jim krále.“ Samuel pak izraelským mužům řekl: „Jděte každý do svého města.“

Proroci přicházeli do kontaktu s králi v příjemných i nepříjemných situacích. Když Izraelci žádali krále (1S 8,4–22), řekli: „*Dosaď nyní nad námi krále, aby nás soudil, jako je tomu u všech národů*“ (1S 8,5). Jak smutný, ale výmluvný příklad nebezpečí, kterému Boží lid čelil v každé době: touha být stejní jako ti kolem. V tomto případě netušili, co tato žádost přinese, přestože je Bůh prostřednictvím svého proroka předem varoval (1S 8,11–18). Na základě jejich přání a navzdory vážnému varování Samuel brzy pomazal prvního izraelského krále, v biblických dějinách známého jako král Saul.

Starozákonní knihy 1. a 2. Královská a 1. a 2. Paralipomenon zaznamenávají velmi rozdílné způsoby vlády izraelských a judských králů. Dějiny ukazují, že králů, kteří jednali bezbožně, bylo mnohem více než těch, kteří dělali to, co je správné v Božích očích. Jednou z klíčových úloh proroků bylo pomáhat vést nevěrné krále zpět k poslušnosti Božího zákona. To byl také důvod, proč tito proroci čelili různým hrozbám. Někteří se stali obětí králů, kteří odváděli Boží lid od Hospodina – ublížili jim, nebo dokonce přišli o život (1Kr 18,4–19; 2Pa 24,20–22).

Proroci někdy spolupracovali s kněžími. Mojžíš, Boží prorok, pomazal Árona a jeho syny jako první izraelské kněze (Lv 8,10–13). Byly však také chvíle, kdy kněží dostali od Boha prostřednictvím proroků napomenutí (Oz 6,9; Mal 2,1–3). Výrazným příkladem je rod Élího. Bylo jim vytknuto špatné jednání (1 S 2,27–36) a šlo o velmi ostré napomenutí kvůli rozšíření zkaženosti mezi těmi, kterým se dostalo zvláštních výsad.

Proroci byli učiteli lidu (2Pa 34). Předávali Boží poselství kněžím, králům i celému národu (Jr 5,31; Ez 22,26). Proroci mluvili i k okolním národům a představovali jim Boží plán. Toto téma se v poselstvích starozákonních proroků objevuje opakovaně (Iz 60,1–3; 62,1,2). Od proroků se očekávalo nejen to, že budou věrně předávat poselství, které jim Bůh dal, ale někdy dostali i pokyn, aby je zapsali a uchovali (Jer 36,2). Bez ohledu na to, jak zranitelní tito proroci byli (včetně slabosti a křehkosti), byli to muži a ženy modlitby, Slova a služby Bohu a jeho lidu (Jr 42,4; 2Kr 22,15–17).

Aplikace

Jak se v konkrétních situacích během dne projevuje tvá ochota důvěřovat Božímu slovu i tehdy, když tě upozorňuje na nesprávné směřování tvé víry?

Středa 14. října

Prorokyně

Tu vzala prorokyně Mirjam, sestra Áronova, do ruky bubínek a všechny ženy vyšly za ní s bubínky v tanečním rejí. ²¹A Mirjam střídavě s muži prozpěvovala: „Zpívejte Hospodinu, neboť se slavně vyvýšil, smetl do moře koně i s jezdcem.“ (Ex 15,20.21)

Kněz Chilkijáš, Achikam, Akbór, Šáfan a Asajáš se odebrali k prorokyni Chuldě, manželce Šalúma, syna Tikvy, syna Charchasova, strážce rouch. Bydlela v Jeruzalémě v Novém Městě. Mluvili s ní. (2Kr 22,14)

Se kterými prorokyněmi se můžeme setkat na stránkách Bible?

Která prorokyně tě nejvíce zaujala? Proč?

Jakou roli sehrály tyto prorokyně v historii vyvoleného národa?

Co se můžeme naučit z příběhu prorokyně Mirjam, Mojžíšovy sestry?

Prorokyně Nóaída patřila zřejmě mezi falešné proroky. Proč je uvedeno její jméno? Před čím nás může varovat?

Muži často podceňují roli žen v duchovní oblasti. Co si o tom myslíš?

Jaký výsledek přinesla „porada“ králových poradců s prorokyní Chuldou?

Osobní studium

Přečti si Ex 15,20; Sd 4,4; 2Kr 22,14 a Neh 6,14. Co dalšího nás tyto texty učí o prorocké úloze?

Sd 4,4: Toho času v Izraeli soudila prorokyně Debóra, žena Lapidótova.

Neh 6,14: Pamatuj, můj Bože, na Tóbijáše a na Sanbalata, na tyto jejich skutky, a také na prorokyni Nóaidu a na ostatní proroky, kteří mě zastrášovali.

V Bibli nacházíme řadu příkladů žen, které Bůh povolal za prorokyně. (Viz použití hebrejského slova *nevija* [Ex 15,20] a řeckého slova *profétis* [L 2,36].) Ve verši Mi 6,4 se dozvídáme, že s Mojžíšem a Áronem Hospodin poslal i Mirjam, aby společně vyvedli Izraelce z Egypta. Mirjam je představena jako prorokyně, která zpívá píseň vítězství, když Izraelci překročili Rudé moře (Ex 15,20.21). Přesto tato prorokyně, podobně jako její mužské protějšky, nebyla bez chyb. Vidíme to například na jejím špatném postoji k Mojžíšovi a jeho kúšské manželce – za což byla Mirjam náležitě potrestána (viz Nu 12,1–10).

Službu další prorokyně můžeme sledovat v příběhu Debóry, která působila jako soudkyně v Izraeli (Sd 4,1–4). Existují jasné důkazy o tom, že Debóra (Sd 4,4) dostala zjevení od Boha (Sd 4,4–9.14–22). Její vítězná píseň (Sd 5,2–31) je uznáním Božího zásahu a měla pro národ v té době hluboký teologický význam.

Přečti si 2Kr 22,11–14. Proč šli muži krále Jóšijáše za Chuldou? Co nám to naznačuje o její důležité roli v Izraeli?

2Kr 22,11–14: *Když král uslyšel slova knihy Zákona, roztrhl své roucho. ¹²Potom král přikázal knězi Chilkijášovi, Achíkamovi, synu Šáfanovu, Akbórovi, synu Míkajášovu, písaři Šáfanovi a Asajášovi, královskému služebníku: ¹³„Jděte se dotázat Hospodina ohledně mne i lidu a celého Judska, pokud jde o slova této nalezené knihy. Vždyť je proti nám rozníceno veliké Hospodinovo rozhořčení za to, že naši otcové neposlouchali slova té knihy a nejednali podle toho všeho, co je v ní o nás napsáno.“ ¹⁴Kněz Chilkijáš, Achíkam, Akbór, Šáfan a Asajáš se odebrali k prorokyni Chuldě, manželce Šalúma, syna Tikvy, syna Charchasova, strážce rouch. Bydlela v Jeruzalémě v Novém Městě. Mluvili s ní.*

S prorokyní Chuldou se radili významní muži krále Jóšijáše (2Kr 22,14; 2Pa 34,22) poté, co králi přečetli slova „*knihy Zákona*“ (2Kr 22,8; předpokládá se, že šlo o knihu Deuteronomium). Král v reakci na to „*roztrhl své roucho*“ (2Kr 22,11). Zjevně šlo o velmi vážnou věc a král to pochopil. Jeho muži šli proto přímo za Chuldou. Ta dostala od Boha poselství týkající se nadcházejícího soudu nad Judou. Výsledkem její služby byly Jóšijášovy reformy, které odvrátily Boží soud nad lidem.

Aplikace

Proroci i prorokyně, přestože byli povoláni Bohem, byli také hříšníky, kteří potřebovali milost. V čem může být toto poznání pro nás zdrojem povzbuzení?

Čtvrtek 15. října

Falešní proroci

Nato jsem řekl: „Ach, Panovníku Hospodine, hle, proroci jim říkají: Nespatříte meč a hlad mít nebudete, nýbrž dám vám na tomto místě pravý pokoj.“

¹⁴Hospodin mi řekl: „Ti proroci prorokují mým jménem klam. Neposlal jsem je a nepřikázal jsem jim to a nemluvil jsem k nim. Prorokují vám klamné vidění, nicotnou věštbu a lest vlastního srdce.“ ¹⁵Toto praví Hospodin proti těm prorokům, kteří prorokují jeho jménem: „Já jsem je neposlal. To oni říkají: ‚V této zemi nebude meč a hlad.‘ Mečem a hladem vymřou ti proroci do jednoho.“ (Jr 14,13–15)

S jakým problémem se během své služby potýkal prorok Jeremjáš?

Jakou odpověď dostal od svého Pána?

Proč se satan v každé době pokouší vyrábět „napodobeniny“ skutečných Božích proroků? V čem spočívá tato taktika?

Jaké varování falešným prorokům čteme v knize proroka Jeremjáše?

Platí toto varování i pro současnost? Proč?

Můžeme se i my setkat s „napodobeninami“ Božích proroků? Proč?

Napadlo tě někdy, že by i naše církev mohla být „napodobeninou“? K čemu jsi dospěl?

Osobní studium

Ať Bůh udělá cokoli, satan vytváří různé napodobeniny. Stejně je tomu i s proroky. Vedle pravých proroků bylo v Izraeli také mnoho falešných. Klíčové proto bylo umět rozpoznat rozdíl.

Přečti si Jr 14,1–15. Jaká situace je popsána v těchto verších? Jak se Hospodin díval na ty, kteří v jeho jménu nepravdivě mluvili jako „proroci“?

¹Jr 14,1–12: O slovu Hospodinově, které se stalo k Jeremjášovi ohledně sucha.

²Juda truchlí, jeho brány zchátraly a chmurně klesly k zemi. Z Jeruzaléma stoupá žalostný křik. ³Jejich vznešení posílají svou čeleď pro vodu. Ta chodí k nádržím a vodu nenachází, vrací se s prázdnými nádobami. Stydí se a hanbí a zakrývá si hlavu. ⁴Jsou zděšeni nad rolemi, neboť v zemi nenastává doba dešťů. Oráči se stydí, zakrývají si hlavu. ⁵I laň v poli opouští, co porodila, neboť není zeleň.

⁶Na lysých návrších postávají divocí osli, větří jako šakalové, vypovídá jim zrak, neboť nejsou byliny. ⁷„Jestliže mluví proti nám naše nepravosti, jednej, Hospodine, pro své jméno. Mnohokrát jsme se odvrátili, hřešili jsme proti tobě.“

⁸Naděje Izraele, jeho spasiteli v čase soužení! Proč jsi v zemi jako host, jak pocestný, který se zdrží jen přes noc? ⁹Proč jsi jak zdrcený člověk, jak bohatýr, který není s to spasit? Ty jsi, Hospodine, uprostřed nás a nazývají nás tvým jménem. Nežíkej se nás!“ ¹⁰Toto praví Hospodin o tomto lidu: „Milují toulky a své nohy nešetří,“ proto v nich nemá Hospodin zalíbení. Bude nyní připomínat jejich nepravost a trestat jejich hříchy. ¹¹Hospodin mi poručil: „Nemodli se za dobro tohoto lidu. ¹²Ani když se budou postit, nevyslyším jejich bédování,

ani když připraví oběť zápalnou a přidavnou, nenajdu v nich zalíbení. Zcela s nimi skoncuji mečem, hladem a morem.“

V této části se dozvídáme, že Hospodin dal Jeremjášovi poselství o soudu nad Judou – o soudu, který měl přijít v podobě meče (války), hladu a moru. Falešní proroci v té době Jeremjášovu poselství odporovali. Jeremjáš velmi jasně odhaluje falešnost jejich slov: „*Ti proroci prorokují mým jménem klam. Neposlal jsem je a nepřikázal jsem jim to a nemluvil jsem k nim. Prorokují vám klamné vidění, nicotnou věštbu a lest vlastního srdce*“ (Jr 14,14).

Falešní proroci jsou zkažení, protože zdrojem jejich prorockých tvrzení jsou často falešní „bohové“, které uctívají (Jr 23,13.14). Hospodin varuje před jejich slovy, protože prorokují „klamné vidění, nicotnou věštbu a lest vlastního srdce“ (Jr 14,14). Prorok Ezechiel dostal přímý pokyn prorokovat proti těm, „kteří prorokují podle vlastního srdce“ (Ez 13,2).

Falešní proroci se často řídí všeobecně oblíbenými názory. Tak je tomu i v 1Kr 22, když se na příkaz krále Achaba shromáždila skupina čtyř set „proroků“ (1Kr 22,6). Jednohlasně radili králi, aby bojoval proti Rámotu v Gileádu. Po vyslechnutí jejich slov Achab mluvil s judským králem Jóšafatem. Ten na Achaba naléhal, aby se o tom, zda mají jít do boje, poradil s prorokem Míkajášem (Micheášem; BK). „*Posel, který šel zavolat Míkajáše, mu domlouval: „Hle, slova proroků jedněmi ústy ohlašují králi dobré věci. Ať je tvá řeč jako řeč každého z nich; mluv o dobrých věcech“*“ (1Kr 22,13). Prorok byl pravděpodobně vystaven stejnému tlaku, jaký prožívali falešní proroci Ašéry. Míkajáš se však neřídil většinovým názorem. Místo toho čekal na přímé poselství od Hospodina (1Kr 22,14).

Aplikace

Jít s davem je snadné, ať už jsme pověřeni prorockým úkolem, nebo ne. Proč může být nebezpečné následovat většinu – zvláště když si uvědomíme, jak zkažená může být společnost, jejíž jsme součástí?

Pátek 16. října

Ne dokonalí, ale ochotní

Jak jsme viděli, životy starozákonních proroků jasně ukazují, že být Božím poslem nebylo nikdy snadné. Ellen G. Whiteová prožívala podobné úzkosti jako bibličtí proroci. Jak jsme se dozvěděli minulý pátek, když přijala Boží povolání, byla mladá, plachá a měla podlomené zdraví. Přestože druhé vidění její povolání potvrdilo, Ellen G. Harmonová [Whiteová] si nadále uvědomovala své obavy a napsala: „Asi o týden později mi Pán dal další vidění. Ukázal mi zkoušky, kterými budu muset projít. Řekl mi, že mám ostatním vyprávět o tom, co mi zjevil, ale že se setkám s velkým odporem a prožiji mnoho vnitřního trápení. [...] Toto vidění mě velmi znepokojilo. Bylo mi teprve sedmnáct let [...] a můj zdravotní stav byl velmi špatný. Upřímně jsem se modlila, aby tento úkol dostal někdo jiný. Jediné, čeho se mi však dostalo jako odpovědi, byla slova: ‚Řekni druhým, co jsem ti zjevil.‘

Nechtěla jsem vystoupit před lidmi. Od přírody jsem byla velmi nesmělá a chyběla mi sebedůvěra. Dokonce jsem si přála raději zemřít. Smrt se mi zdála snesitelnější než odpovědnost, kterou jsem měla nést.“ (2SG 35.36)

Všimněme si toho napětí. Ellen G. Harmonová by raději zemřela, než aby přijala své povolání. Až po mnoha modlitbách a povzbuzeních od spoluvěřících souhlasila a zbytek svého života zasvětila plnění „Božího příkazu“. (2SG 38)

Stala se nejvlivnějším hlasem vznikající Církve adventistů sedmého dne, a dokonce jejím nejvýraznějším hlasem směrem k veřejnosti. Přesto byla Ellen Harmonová jen člověkem a měla své osobní chyby i fyzické zkoušky, rodinné výzvy a mezilidské zápasy. Na jejím lidství však vidíme velké poučení: Bůh si vybírá nedokonalé lidi, kteří jsou ochotni mu sloužit.

Pod vedením Ducha svatého prorocká služba Ellen G. Whiteové povzbuzovala věřící a seznamovala je s biblickými pravdami. Do roku 1860 sehrála vedoucí roli při rozvoji rodícího se adventistického společenství věřících a jeho poslání hlásat světu poselství tří andělů. Bůh vedl tyto věřící k tomu, aby v roce 1863 založili Církev adventistů sedmého dne. V následujících desetiletích měl prorocký hlas Ellen G. Whiteové vliv na budování celosvětového adventistického zdravotnického a vzdělávacího systému. Nejdůležitějším přínosem její služby jsou však její spisy, které mají celkem přibližně 100 000 stran. Inspirovaná díla Ellen G. Whiteové promlouvají po celém světě dodnes. Více informací naleznete na stránce <https://whiteestate.org/absg/3>.

Která myšlenka z této lekce tě zaujala nebo překvapila? Proč?

I EGW prožívala během své služby úzkosti, zda její povolání stále platí.

O čem to svědčí?

EGW prožívala situace, kdy si přála zemřít? Proč?

Co tě v dnešní diskuzi nejvíce potěšilo a povzbudilo? Proč?

Západ slunce: 18¹⁰